

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 83 / 2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Γ'
Συνεδρίαση της 24^{ης} Φεβρουαρίου 2014**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Νικηφόρος Κανιούρας, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη:

Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Ανδρέας Γραμματικός, Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος, Παναγιώτης Σπανός, Ευστράτιος Συνοίκης, Ευαγγελία Σκαλτσά, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής:

Νικηφόρος Κανιούρας.

Αριθμός ερωτήματος:

Τα υπ' αριθμ. πρωτ.: 17880/Β1/7-2-2014 και 39/17-2-2014 του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων – Διεύθυνσης Μελετών, Στατιστικής και Οργάνωσης Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης.

Περίληψη ερωτημάτων: Ενόψει των διατάξεων των άρθρων 8 και 9 του ν.4009/2011, όπως ισχύει, που ρυθμίζουν, αντιστοίχως, μεταξύ άλλων, τα θέματα της εκλογής και θητείας του Πρύτανη των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) και του Κοσμήτορα των Σχολών των Ιδρυμάτων αυτών.:

«**1.** Ποια είναι η έννοια των ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων για τη θέση του Πρύτανη και του Κοσμήτορα και πόσο το εύρος της κρίσης των προσόντων αυτών από το Συμβούλιο του Ιδρύματος;

2. Αν οι υποψήφιοι για τη θέση του Πρύτανη και του Κοσμήτορα υπολείπονται του προβλεπόμενου αριθμού των δύο (2) ή τριών (3) υποψηφίων, κατά περίπτωση, ποια είναι η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί σύμφωνα με τις προπαρατιθέμενες διατάξεις;

3. Δύναται να είναι υποψήφιος για τη θέση του Πρύτανη και του Κοσμήτορα Καθηγητής ο οποίος πρόκειται να αποχωρήσει από την υπηρεσία πριν τη λήξη της οριζόμενης στο νόμο θητείας του;

4. Επί θετικής απάντησης επί του 3^{ου} ερωτήματος, είναι δυνατή η παραμονή του Πρύτανη και του Κοσμήτορα στη θέση αυτή έως τη λήξη της προβλεπόμενης στο νόμο θητείας τους;

5. Δύναται να είναι υποψήφιος για τη θέση του Πρύτανη και του Κοσμήτορα ο νυν υπηρετών στη θέση αυτή Πρύτανης ή Κοσμήτορας, αντιστοίχως;».

I. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

A. Με τις διατάξεις των άρθρων 8, 9 και 81 του ν. 4009/2011 (ΦΕΚ 195 - Α'), όπως ισχύει, ορίζονται, αντιστοίχως, μεταξύ άλλων και τα εξής:

1) «Άρθρο 8. Όργανα του ιδρύματος 1. Τα Όργανα του Ιδρύματος είναι: α) το Συμβούλιο, β) Ο Πρύτανης ... 2.α) Το Συμβούλιο αποτελείται από δέκα πέντε μέλη ... β) Τα εννέα ή επτά μέλη ... του Συμβουλίου είναι εσωτερικά μέλη του Ιδρύματος και, ειδικότερα ... είναι Καθηγητές πρώτης βαθμίδας ή αναπληρωτές καθηγητές ... 3. ... 4.α) Υποψήφια εσωτερικά μέλη του Συμβουλίου μπορούν να είναι όλοι οι πλήρους απασχόλησης Καθηγητές πρώτης βαθμίδας και αναπληρωτές Καθηγητές του Ιδρύματος. **Δεν επιτρέπεται να είναι υποψήφιοι Καθηγητές οι οποίοι αποχωρούν από**

την υπηρεσία πριν από τη λήξη της τετραετούς θητείας. β) Τα εσωτερικά μέλη εκλέγονται από το σύνολο των Καθηγητών του οικείου Ιδρύματος ... 5.α) Προσόντα για την εκλογή εξωτερικού μέλους είναι η ευρεία αναγνώριση του υποψηφίου στην επιστήμη, στα γράμματα ή στις τέχνες. Ο υποψήφιος θα πρέπει να διαθέτει αυξημένα τυπικά προσόντα. Κωλύονται να εκλεγούν ως εξωτερικά μέλη πρόσωπα τα οποία είχαν οποιαδήποτε οικονομική συναλλαγή ... με το Ίδρυμα ... καθώς και οι εν ενεργεία Καθηγητές Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή οι συνταξιούχοι καθηγητές του ιδίου Α.Ε.Ι. ... 8. α) Με την επιφύλαξη της επόμενης περίπτωσης, η θητεία των μελών του Συμβουλίου είναι τετραετής. ...

15. Ως πρύτανης εκλέγεται καθηγητής πρώτης βαθμίδας Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, με ελληνική ιθαγένεια και άριστη γνώση της ελληνικής γλώσσας, αναγνωρισμένο κύρος και σημαντική διοικητική εμπειρία.

«16. α) Ο Πρύτανης εκλέγεται από τους καθηγητές και τους υπηρετούντες λέκτορες του ιδρύματος, με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία, ύστερα από διεθνή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η οποία εκδίδεται από τον πρόεδρο του Συμβουλίου, τρεις μήνες πριν τη λήξη της θητείας του υπηρετούντος Πρύτανη.

β) Την ευθύνη της οργάνωσης της διαδικασίας ανάδειξης του Πρύτανη έχει τριμελής επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Συμβουλίου και αποτελείται από καθηγητές πρώτης βαθμίδας του οικείου ιδρύματος. Η συμμετοχή στην εν λόγω επιτροπή αποτελεί καθήκον στο πλαίσιο του διοικητικού έργου του καθηγητή πρώτης βαθμίδας. Η επιτροπή προβαίνει στις αναγκαίες ενέργειες για την προσέλκυση υποψηφιοτήτων, συγκεντρώνει τις υποψηφιότητες και εκθέτει στο Συμβούλιο τα ακαδημαϊκά και διοικητικά προσόντα των υποψηφίων κατ' αλφαβητική σειρά.

γ) Το Συμβούλιο, με απόφαση του, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνόλου των μελών του, επιλέγει, εφόσον είναι ενδεκαμελές, δύο και, εφόσον είναι δεκαπενταμελές, τρεις υποψηφίους μεταξύ αυτών που συγκεντρώνουν τα τυπικά προσόντα, που προβλέπονται στην παράγραφο 15 και ύστερα από εκτίμηση των

ουσιαστικών τους προσόντων, προσκαλεί τους υποψηφίους σε ακρόαση ανοικτή στην κοινότητα του ιδρύματος. Μέσα σε προθεσμία δύο ημερών από την ακρόαση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, καλούνται όλοι οι καθηγητές του ιδρύματος να εκλέξουν, μεταξύ των δύο ή τριών, κατά περίπτωση, υποψηφίων που επιλέχθηκαν, τον Πρύτανη του ιδρύματος. Στην εκλογή συμμετέχουν και οι λέκτορες των Πανεπιστημίων/ καθηγητές εφαρμογών των Τ.Ε.Ι., οι οποίοι υπηρετούν στο ίδρυμα σύμφωνα με τα άρθρα 77 και 78, αντίστοιχα. Αν κανείς από τους υποψηφίους δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των έγκυρων ψήφων, η εκλογή επαναλαμβάνεται την επόμενη ημέρα μεταξύ των δύο πλειοψηφούντων υποψηφίων.

Σε περίπτωση δύο (2) διαδοχικών άγονων εκλογικών διαδικασιών, το αρμόδιο για τη διενέργεια των εκλογών όργανο υποχρεούται στη διεξαγωγή της εκλογικής διαδικασίας μέσω επιστολικής ή ηλεκτρονικής ψήφου, το αργότερο εντός της αποκλειστικής προθεσμίας των επτά (7) ημερών από την τελευταία άγονη ψηφοφορία. Σε περίπτωση άγονης εκλογικής διαδικασίας μέσω επιστολικής ή ηλεκτρονικής ψήφου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) ημερών, το αρμόδιο για τη διενέργεια των εκλογών όργανο **υποχρεούται στη διεξαγωγή κλήρωσης, μεταξύ των δύο ή τριών, κατά περίπτωση, επιλεγέντων από το Συμβούλιο υποψηφίων**, για την ανάδειξη του Πρύτανη, με τους περιορισμούς της περίπτωσης ε` της παρούσας παραγράφου. Η διαδικασία και ο τρόπος διεξαγωγής των ανωτέρω ψηφοφοριών και της κλήρωσης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

δ) Ο Πρύτανης διορίζεται με απόφαση του Συμβουλίου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, για τετραετή θητεία. Ο Υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού εκδίδει διαπιστωτική πράξη για το διορισμό του Πρύτανη. Αν ο πρύτανης παραιτηθεί ή για οποιονδήποτε λόγο εκλείψει, εκλέγεται νέος Πρύτανης για πλήρη θητεία. Στην ανωτέρω περίπτωση ο Πρόεδρος του Συμβουλίου, εκδίδει την, κατά την

περίπτωση α` της παρούσας παραγράφου, διεθνή πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, εντός της αποκλειστικής προθεσμίας των επτά (7) ημερών.

ε) Ο Πρύτανης δεν μπορεί να εκλεγεί για δεύτερη συνεχή θητεία στο ίδιο ίδρυμα.».

2) «Άρθρο 9

Όργανα της σχολής

1. Όργανα της σχολής είναι: α) ο κοσμήτορας, β) η κοσμητεία και γ) η γενική συνέλευση.

2. α) Υποψήφιοι για τη θέση του κοσμήτορα μπορούν να είναι αναγνωρισμένου κύρους καθηγητές πρώτης βαθμίδας της Σχολής με διοικητική εμπειρία, οι οποίοι υποβάλλουν υποψηφιότητα ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, που εκδίδεται από τον Πρύτανη δύο (2) μήνες πριν τη λήξη της θητείας του απερχόμενου κοσμήτορα. Ο κοσμήτορας εκλέγεται από τους Καθηγητές και τους υπηρετούντες λέκτορες της Σχολής με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία και διορίζεται από τον Πρύτανη, **για τετραετή θητεία.**

β) **Το Συμβούλιο**, με απόφαση του, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνόλου των μελών του, **επιλέγει εφόσον είναι ενδεκαμελές** δύο και εφόσον είναι δεκαπενταμελές, τρεις υποψηφίους μεταξύ αυτών που **συγκεντρώνουν τα τυπικά προσόντα που προβλέπονται στο εδάφιο α` της παρούσας παραγράφου και ύστερα από εκτίμηση των ουσιαστικών τους προσόντων.** Η διαδικασία εκλογής του κοσμήτορα διενεργείται από τριμελή επιτροπή Καθηγητών Πρώτης Βαθμίδας του ιδρύματος, από τους οποίους δύο ανήκουν στην οικεία σχολή ενώ ένας προέρχεται από άλλη. Η τριμελής επιτροπή ορίζεται από τον Πρύτανη. Η επιτροπή συγκεντρώνει τις υποψηφιότητες, εξετάζει την εκλογιμότητα, οργανώνει και επιβλέπει το σύνολο της εκλογικής διαδικασίας και εντέλει **εκδίδει το αποτέλεσμα** που υποβάλλει στον Πρύτανη, ο οποίος και εκδίδει τη σχετική απόφαση διορισμού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

γ) Κοσμήτορας εκλέγεται ο υποψήφιος που συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία των εκλεκτόρων. Εάν κανείς υποψήφιος δεν συγκέντρωσε την προηγούμενη πλειοψηφία, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται εντός τριών (3) ημερών μεταξύ των δύο πλειοψηφισάντων. Σε περίπτωση δύο (2) διαδοχικών άγονων εκλογικών διαδικασιών, το αρμόδιο για τη διενέργεια των εκλογών όργανο υποχρεούται στη διεξαγωγή της εκλογικής διαδικασίας μέσω επιστολικής ή ηλεκτρονικής ψήφου, το αργότερο εντός της αποκλειστικής προθεσμίας των επτά (7) ημερών από την τελευταία άγωνα ψηφοφορία. Σε περίπτωση άγονης εκλογικής διαδικασίας μέσω επιστολικής ή ηλεκτρονικής ψήφου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) ημερών, το αρμόδιο για τη διενέργεια των εκλογών όργανο υποχρεούται στη διεξαγωγή κλήρωσης, μεταξύ των δύο ή τριών, κατά περίπτωση, **επιλεγέντων**, από το Συμβούλιο υποψηφίων, για την ανάδειξη του Κοσμήτορα, με τους περιορισμούς της περίπτωσης δ` της παρούσας παραγράφου. ...

δ) Ο κοσμήτορας δεν μπορεί να εκλεγεί για δεύτερη συνεχή θητεία.

3. Ο κοσμήτορας μπορεί να παυθεί με αιτιολογημένη απόφαση του Συμβουλίου του ιδρύματος, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών τετάρτων του συνόλου των μελών του, για ανεπάρκεια στην εκτέλεση των καθηκόντων του.»

3) «Άρθρο 81. Καταργούμενες διατάξεις.

Με την επιφύλαξη των μεταβατικών διατάξεων των άρθρων 76 έως και 80, καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που βρίσκεται σε αντίθεση προς τις διατάξεις του παρόντος νόμου και, ιδίως: 1. ... 3. **Τά άρθρα 1,3 ..., το άρθρο 12 ... του ν. 1268/1982 ... 9.** Τα άρθρα 1 .... , καθώς και οι παράγραφοι 8, 9, 12, 13, 14, 16, 22 και 28 του ν. 2083/1992 ...».

B. Με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 1268/1982 (ΦΕΚ 87 – Α'), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο κατάργησής του με την 3 του άρθρου 81 του ν.4009/2011, ορίζονταν, μεταξύ άλλων, και τα εξής: «**Άρθρο 12. ... 1. Ως πρυτάνεις, αντιπρυτάνεις, κοσμήτορες, πρόεδροι τμημάτων και διευθυντές τομέα εκλέγονται καθηγητές και αναπληρωτές**

καθηγητές. Δεν μπορεί να είναι υποψήφιος και να εκλεγεί εκείνος, που αποχωρεί λόγω συμπλήρωσης του ανώτερου ορίου ηλικίας κατά τη διάρκεια της προκηρυσσόμενης θητείας των ανωτέρω αξιωμάτων.

2. Η θητεία των πρυτάνεων, αντιπρυτάνεων και κοσμητόρων είναι τετραετής ...».

Γ. Με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 4076/2012 (ΦΕΚ 159 – Α'), όπως ισχύει, ορίζονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής: «Άρθρο 12. Διοικητικά όργανα.

1. Η θητεία των μονομελών και συλλογικών οργάνων διοίκησης των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, η οποία ολοκληρώνεται την 31^η Αυγούστου 2012, σύμφωνα με το νομοθετικό καθεστώς που ίσχυε κατά τον χρόνο εκλογής τους παρατείνεται έως την 31^η Δεκεμβρίου 2012. Η ανάδειξη των νέων οργάνων πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4009/2011 (Α' - 195), ως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο. Κατά την πρώτη εκλογή του Πρύτανη η όλη διαδικασία ολοκληρώνεται υποχρεωτικώς έως και την 30^η Νοεμβρίου 2012. **2.** Η θητεία των μονομελών οργάνων, εκτός αυτών της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ολοκληρώνεται σύμφωνα με το νομοθετικό καθεστώς του χρόνου εκλογής τους ... Στη συνέχεια, τα μονομελή όργανα αναδεικνύονται δυνάμει των διατάξεων του ν. 4009/2011. ... **3.** Στην περίπτωση αποχώρησης μονομελών οργάνων της διοίκησης για οποιονδήποτε λόγο ... η Σύγκλητος ... ορίζει μεταξύ των μελών της αντικαταστάτη αυτών μέχρι τη λήξη της τετράμηνης προθεσμίας της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Ειδικά, στην περίπτωση αποχώρησης του Πρύτανη ή άλλου μονομελούς οργάνου της διοίκησης, εντός του χρονικού διαστήματος της θητείας του, όπως προβλέπεται στο εδάφιο α' της παρ. 2 ... η Σύγκλητος ... ορίζει μεταξύ των μελών της αντικαταστάτη αυτού με θητεία έως τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους κατά το οποίο έγινε η αντικατάσταση ... Οι κατά τα ανωτέρω θητείες αντικαταστάσεων δεν θεωρούνται πλήρεις θητείες ...».

Δ. Με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 16 του Συντάγματος 1975, 1986, 2001 ορίζονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής: «Άρθρ. 16.1. ... 6. Οι καθηγητές των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων είναι δημόσιοι λειτουργοί ... Νόμος ορίζει το όριο ηλικίας των καθηγητών των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων · εωσότου **εκδοθεί ο νόμος αυτός οι καθηγητές αποχωρούν αυτοδικαίως μόλις λήξει το ακαδημαϊκό έτος μέσα στο οποίο συμπληρώνουν το εξηκοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους**».

II. ΕΠΑΓΩΓΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Επί των ανωτέρω, επί μέρους, ερωτημάτων, το Γ' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε, ως ακολούθως:

1. Επί του πρώτου ερωτήματος.

Επί του ερωτήματος αυτού, έγιναν ομοφώνως δεκτά τα ακόλουθα:

α) Ως ουσιαστικά προσόντα των δηλούντων συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία, μέσω της οποίας αναδεικνύεται, κατά περίπτωση, ο πρύτανης ή ο κοσμήτορας, νοούνται όσα, ως σύνολο ικανοτήτων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργάνων αυτών, ορίζονται από τον νόμο και υποβάλλονται στην ουσιαστική αξιολογική κρίση και εκτίμηση του Συμβουλίου.

Τα προσόντα αυτά διακρίνονται από τα τυπικά προσόντα, ενόψει του ότι τα τελευταία επιβάλλονται, όπως ορίζονται από τον νόμο, υπό τυπική ισοδυναμία εν σχέσει με τα πρόσωπα που τα κατέχουν και ελέγχονται, απλώς, ως προς τη συνδρομή τους με τα οικεία αποδεικτικά στοιχεία, χωρίς η σχετική ενέργεια του, προς τούτο, αρμοδίου οργάνου να ανάγεται και σε ουσιαστική αξιολόγηση του περιεχομένου των τυπικών προσόντων και, δι' αυτής, σε σύγκριση των προσώπων και ανάλογη αυτών κατάταξη (π.ρ.β.λ. Σ.τ.Ε.:1708/2013, 559/2013, 197/2012, 148/2011).

Αντιθέτως, δια της αξιολογικής κρίσεως των ουσιαστικών προσόντων, η οποία πρέπει να αιτιολογείται προσηκόντως, χάριν των αρχών της αμεροληψίας, της αξιοκρατίας και της δυνατότητας ασκήσεως δικαστικού ελέγχου, ασκείται ουσιαστικός έλεγχος της συνδρομής των προσόντων αυτών, ως όρων της εκλογής και, σε περίπτωση συγκρίσεως των υποψηφίων

επιτυγχάνεται η, δυνάμει αυτών (των προσόντων), επιλογή των, προς εκλογή, προκρινομένων.

Υπό άλλη θεώρηση, τα ουσιαστικά προσόντα αποτελούν το αξιολογικό περιεχόμενο των ομωνύμων τυπικών προσόντων (βλ. Α.Ι. Τάχος, Ερμ., Υ.Κ., 2^η έκδοση, σελ. 87, 88).

Ενόψει των ανωτέρω, ουσιαστικά προσόντα, που υπόκεινται στην αξιολογική κρίση του Συμβουλίου, αποτελούν το αναγνωρισμένο κύρος και η σημαντική διοικητική εμπειρία, για τον πρύτανη και το αναγνωρισμένο κύρος και η διοικητική εμπειρία, για τον κοσμήτορα.

Δυνάμει των ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων των ουσιαστικών αυτών προσόντων, οι υποψήφιοι για το αξίωμα του πρύτανη και του κοσμήτορα επιλέγονται προς εκλογή και, εφόσον συντρέχει περίπτωση συγκρίσεως, κατατάσσονται, αναλόγως, στην οικεία αξιολογική κλίμακα.

Τα ως άνω προσόντα αξιολογούνται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που καλούνται να ασκήσουν ο πρύτανης και ο κοσμήτορας κατά τα, αντιστοίχως, οριζόμενα στα άρθρα 8 παρ. 18 και 9 παρ. 5 του ν.4009/2011.

β) Η, περί των ουσιαστικών προσόντων, αξιολογική κρίση του Συμβουλίου ορίζεται, αυστηρώς, από αυτά, ασκείται μόνο επ' αυτών κατά το προπεριγραφέν εννοιολογικό περιεχόμενό τους και δεν υπερακοντίζεται πέραν αυτών, καθ' οιονδήποτε τρόπο.

2. Επί του δευτέρου ερωτήματος.

Επί του ερωτήματος αυτού διατυπώθηκαν δύο γνώμες: α) Κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη του προέδρου του Τμήματος και εισηγητή Νικηφόρου Κανιούρα, και των Νομικών Συμβούλων Ιωάννας Καραγιαννοπούλου, Παναγιώτη Παναγιωτουνάκου, Ευστρατίου Συνοίκη και Ευαγγελίας Σκαλτσά (ψήφοι πέντε), προσήκει η ακόλουθη απάντηση:

Η διαδικασία της εκλογικής αναδείξεως του πρύτανη και του κοσμήτορα είναι σύνθετη, διαλαμβάνουσα δύο, διακριτά μεταξύ τους, στάδια. Το πρώτο, της προεπιλογής ή προκριματικό στάδιο, ορίζεται από την παρέμβαση του Συμβουλίου, υπό τη μορφή ασκήσεως συγκεκριμένης θεσμοθετημένης αρμοδιότητας, αυτής, τουτέστιν, της εκτιμήσεως των ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων.

Το δεύτερο, ακόλουθο του πρώτου, ως επόμενο και αναγκαίως εξαρτώμενο εξ αυτού, τελικό στάδιο της εκλογής, ορίζεται από την άσκηση της θεσμοθετημένης αρμοδιότητας του εκλεκτορικού σώματος. Η, ως άνω, εκλογική διαδικασία καθιερώνεται ως ενιαία και αδιάσπαστη, για κάθε περίπτωση εκλογής πρύτανη και κοσμήτορα, υπό την έννοια της διελεύσεως της εκλογής αυτής, αναγκαίως, και από τα δύο στάδιά της, με την προβλεπόμενη άσκηση της αρμοδιότητας του Συμβουλίου σε κάθε περίπτωση και σε αυτή του ενός μόνο υποψηφίου. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, η αξιολόγηση από το Συμβούλιο των ουσιαστικών προσόντων ορίζεται ως ουσιώδης τύπος της, εν γένει, εκλογικής διαδικασίας και αναγκαίος όρος της εκλογής, ως τελικής πράξεως του εκλεκτορικού σώματος. Ειδικώς δε, για την εκλογή του πρύτανη, ουσιώδη τύπο της εκλογικής διαδικασίας αποτελεί και η ανοικτή ακρόαση των υποψηφίων στην κοινότητα του ιδρύματος και η έκθεση, από την επιτροπή, των ακαδημαϊκών και διοικητικών προσόντων αυτών ενώπιον του Συμβουλίου, πριν αυτό προβεί στην άσκηση της αρμοδιότητάς του.

Η παραδοχή αντίθετης απόψεως κατά την οποία, το Συμβούλιο ασκεί την αρμοδιότητά του μόνο στην περίπτωση υποψηφίων περισσοτέρων του οριζόμενου, κατά περίπτωση, στο νόμο αριθμού, θα ματαίωνε τον σκοπό της προεπιλογής εκ γεγονότων συμπτωματικών και τυχαίων (επί υποψηφιοτήτων υπολειπομένων, κατ' αριθμόν, του οριζόμενου στον νόμο), θα κατηγοριοποιούσε κατά τη διαδικασία, τα ποιοτικά αυτής κριτήρια και τον σκοπό (μόνο βάσει των τυπικών κριτηρίων) τις σχετικές εκλογές, αναλόγως με την παρέμβαση ή μη του Συμβουλίου (στην περίπτωση υπάρξεως υποψηφιοτήτων περισσοτέρων του οριζόμενου στον νόμο αριθμού ή υπολειπομένων του αριθμού αυτού, αντιστοίχως), χωρίς ρητή πρόβλεψη του νόμου, ιδίως όταν πρόκειται για ζήτημα ασκήσεως θεσμοθετημένης αρμοδιότητας κορυφαίου ακαδημαϊκού οργάνου, στο πλαίσιο μάλιστα σύνθετης και ενιαίας διαδικασίας, με θεσμοθετημένους ουσιώδεις τύπους αυτής, δια των οποίων συνάπτονται, αρρήκτως, επιλογή και εκλογή.

Αν ήταν νομοθετικώς σκοπούμενο, να μην παρεμβαίνει στην εκλογική διαδικασία το Συμβούλιο, στην περίπτωση που οι υποψήφιοι υπολείπονται κατ'

αριθμόν του οριζομένου στον νόμο, αυτό θα έπρεπε να ορίζετο με ρητή διάταξη, στερητική μεν της σχετικής αρμοδιότητας του Συμβουλίου, καθιδρυτική δε αποκλειστικής αρμοδιότητας του εκλεκτορικού σώματος. Στην προκειμένη περίπτωση, οι επίμαχες, περί εκλογής, διατάξεις καταστρώθηκαν υπό στενότερη του σκοπηθέντος γραμματική διατύπωση, με προφανή όμως τον σκοπό τους ενόψει του συνήθως συμβαίνοντος, λαμβανομένου υπ' όψιν και του ιστορικώς τεκμηριωμένου γεγονότος της εκδηλώσεως, από πολλούς, εντόνου ενδιαφέροντος και ανταγωνισμού για τα κορυφαία ακαδημαϊκά αξιώματα του πρύτανη και του κοσμήτορα.

Υπό τις προεκτιθέμενες σκέψεις, επί του εν αρχή, ερωτήματος, η εκλογική διαδικασία θα εξελιχθεί δια της παρεμβάσεως, πάντοτε, του Συμβουλίου και της, παρ' αυτού, ασκήσεως της, περί την αξιολόγηση των ουσιαστικών προσόντων, αρμοδιότητάς του και επί υποψηφιοτήτων μη υπερβαινουσών τους, κατά περίπτωση, οριζομένους αριθμούς, ακόμη και επί μιάς μόνο υποψηφιοτήτας. Στις περιπτώσεις αυτές, μεταβάλλονται τα δεδομένα της εκτιμήσεως των ουσιαστικών προσόντων, αυτής (εκτιμήσεως) εκφραζομένης ως κρίσεως συνδρομής των προσόντων αυτών, σε βαθμό ικανοποιούντα, έστω και στο ελάχιστο, τις απαιτήσεις του νόμου, και όχι της συγκρίσεως, δυνάμει αυτών των προσόντων, περισσοτέρων υποψηφίων. Αυτό, άλλωστε, υπαγορεύεται από τον υπηρετούμενο σκοπό του νόμου, που είναι η εξασφάλιση της διοικήσεως των Α.Ε.Ι. και των σχολών τους, δια της εκλογής των καταλληλότερων υποψηφίων και από το σκοπούμενο της σχετικής διαδικασίας, που είναι η εκλογή, ως έκφραση αντιπροσωπευτικής και δημοκρατικής διαδικασίας, η οποία (εκλογή) δεν θα πρέπει να ματαιώνεται ανατιολογήτως.

β) Κατά τη μειοψηφήσασα γνώμη των Νομικών Συμβούλων Ανδρέα Γραμματικού και Παναγιώτη Σπανού (ψήφοι δύο) επί του, εν λόγω, ερωτήματος προσέχει η ακόλουθη απάντηση.

Η διαδικασία εκλογής πρύτανη και κοσμήτορα οργανώνεται σε δύο επίπεδα, αυτό της εφορευτικής επιτροπής και το ακόλουθο του Συμβουλίου. Η όλη, αυτή, διαδικασία ορίζεται και εξαρτάται, απολύτως, από τη δυνατότητα ασκήσεως της επιλογής εκ μέρους του Συμβουλίου. Εφόσον δεν υπάρξουν

υποψήφιοι με τα τυπικά προσόντα σε αριθμό υπερβαίνουντα τους δύο ή τρεις, κατά περίπτωση, σύμφωνα με προβλεπόμενα στον νόμο, δεν ανακλύπτει στάδιο επιλογής υποψηφίων και, κατά συνέπεια, ασκήσεως της σχετικής αρμοδιότητας του Συμβουλίου. Τούτο δε, ενόψει του ότι, η επίμαχη επιλογή προϋποθέτει την ύπαρξη υποψηφίων στον οριζόμενο αριθμό (πέραν των δύο ή τριών, κατά περίπτωση) για το λογικώς εφικτόν αυτής, κατά το γράμμα και τον σκοπό του νόμου. Στην περίπτωση, συνεπώς, που οι υποψήφιοι δεν υπερβαίνουν τους δύο ή τρεις, κατά περίπτωση, (είναι ίσοι ή και υπολείπονται αυτών), η εκλογική διαδικασία ολοκληρώνεται από το εκλεκτορικό μόνο σώμα, βάσει των ελεγχόμενων από αυτό τυπικών προσόντων της εκλογιμότητας.

3. Επί του τρίτου ερωτήματος.

Επί του ερωτήματος αυτού διατυπώθηκαν δύο γνώμες. α) Κατά την πλειοψηφήσασα γνώμη των Νομικών Συμβούλων Ιωάννας Καραγιαννοπούλου, Ανδρέα Γραμματικού, Παναγιώτη Σπανού και Ευστρατίου Συνοίκη (ψήφοι τέσσερις), επί του ερωτήματος αυτού προσήκει η ακόλουθη απάντηση:

Υπό το ισχύον καθεστώς του ν.4009/2011 ρυθμίσθηκαν εξ υπαρχής και σε νέα βάση, κατά τον σκοπό του, τα κωλύματα υποψηφιοτήτων για τα αξιώματα του πρύτανη και του κοσμήτορα.

Εν αντιθέσει προς το προϊσχύσαν δίκαιο του ν.1268/1982 (άρθρο 12), που απαγόρευε ρητώς την υποψηφιότητα και εκλογή, στα αξιώματα αυτά, σε όσους επρόκειτο να αποχωρήσουν λόγω συμπληρώσεως του ορίου ηλικίας κατά τη διάρκεια της θητείας τους, στον ισχύοντα ν. 4009/2011 διελήφθη διάταξη (άρθρο 81 παρ. 3) καταργητική της ανωτέρω απαγορευτικής του ν.1268/1982. Με τον τρόπο αυτόν διακηρύχθηκε, πανηγυρικώς, η πρόθεση του νομοθέτη για πλήρη αποσύνδεση της θητείας στα ως άνω αξιώματα από την ηλικιακή προϋπόθεση που ετίθετο στο προϊσχύσαν δίκαιο (ad hoc γνμδ Ν.Σ.Κ. 95, 188/2013 ατομικές). Περαιτέρω, η κρίσιμη αυτή νομοθετική επιλογή επικυρώνεται και με τη διάταξη της παρ. 4, περ. α', δεύτερο εδάφιο, του άρθρου 8 του ίδιου νόμου, υπό την αρχική της και υπό την ισχύουσα έκδοση.

Με τη διάταξη αυτή, το επίμαχο κώλυμα ορίζει, αποκλειστικώς και μόνο, τους υποψηφίους για εσωτερικά μέλη του Συμβουλίου, δεδομένο που

επιβάλλει, κατά την περί του αντιθέτου ερμηνεία, την άποψη ότι, το κώλυμα αυτό, δεν αφορά στους υποψηφίους για το αξίωμα του πρύτανη και του κοσμήτορα. Τούτο δε, ενόψει του ότι, κατά τη συστηματική, γραμματική, ιστορική και τελολογική ερμηνεία των σχετικών, με τα αξιώματα αυτά, διατάξεων του ν.4009/2011, προκειμένου να ισχύσει ένα κώλυμα όπως το επίμαχο, περιοριστικό, γενικώς, του προβλεπομένου δικαιώματος στο πλαίσιο συστήματος αναδείξεως αιρετών αξιωμάτων, θα πρέπει, το σχετικό κώλυμα εκλογιμότητας να θεσπίζεται ρητώς στο νόμο. Εν προκειμένω, τέτοια περιοριστική ρύθμιση δεν υφίσταται στις οικείες, αλλά και στις εν γένει, διατάξεις του ν. 4009/2011.

β) Κατά τη μειοψηφήσασα γνώμη του Προέδρου και εισηγητή και των Νομικών Συμβούλων Παναγιώτη Παναγιωτουνάκου και Ευαγγελίας Σκαλτσά, επί του εν λόγω ερωτήματος προσήκει η ακόλουθη απάντηση:

Οι κρίσιμες διατάξεις περί της θητείας του πρύτανη και του κοσμήτορα είναι ρυθμιστικώς και συστηματικώς αυτότελες και αυτοτελείς, ειδικού σκοπού έναντι της διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 4009/2011, η δε αληθής έννοια αυτών δεν επιδέχεται τον ετεροκαθορισμό της από την έννοια και τον σκοπό της διατάξεως αυτής.

Η εν λόγω διάταξη υπαγορεύθηκε ως εκ περισσού και ειδικώς ενόψει του τελευταίου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 8 του ν.4009/2011, που ορίζει ότι: *«Τα αποχωρούντα μέλη (του Συμβουλίου) συνεχίζουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και μετά τη λήξη της θητείας τους έως και την αντικατάστασή τους»*, προκειμένου, αφενός να αποτραπούν παρερμηνείες σχετικώς με τη δυνατότητα, ειδικώς, των εσωτερικών μελών του Συμβουλίου να παραμένουν με την ιδιότητα αυτή και πέραν της συμπλήρωσεως του ορίου ηλικίας και, αφετέρου, να διασφαλίζεται, απ' αρχής, η αδιατάρακτη λειτουργία του Συμβουλίου, λόγω της συγκροτήσεώς του και από τα εξωτερικά μέλη, τα οποία, ενδεχομένως, έχουν μεγαλύτερο όριο ηλικίας, ως εν ενεργεία καθηγητές.

Εξ άλλης όψεως, η κρίσιμη φράση του νόμου ο πρύτανης ή ο κοσμήτορας *«διορίζεται για τετραετή θητεία»*, τελούσα σε οργανική,

λειτουργική και τελολογική συνάρτηση με τη διάταξη κατά την οποία εκλέγεται νέος πρύτανης για πλήρη θητεία, κατ' εξαίρεση, στις περιοριστικώς οριζόμενες περιπτώσεις της παραιτήσεως ή της εκλείψεως, καθ' οιονδήποτε τρόπο, του εκλεγμένου πρύτανη, αποκαθιστά το αληθές και κατά σκοπόν διακηρυγμένο νόημα των επίμαχων διατάξεων, να παύει η θητεία, πριν από τη λήξη της, του εκλεγμένου πρύτανη και για την ταυτότητα του νομικού λόγου, του κοσμήτορα και να διενεργείται η διαδικασία αναδείξεως νέων οργάνων, μόνο για τους περιοριστικώς οριζομένους, ως άνω, λόγους.

Στους λόγους αυτούς δεν συμπεριελήφθη και η λήξη της θητείας εξαιτίας της συμπληρώσεως του ορίου ηλικίας του κατέχοντος το σχετικό αξίωμα, επειδή εσκοπήθη, στην περίπτωση αυτή, η θητεία να τελεί υπό την αναγκαία προϋπόθεση της ολοκληρώσεώς της, σκοπός που υπαγορεύει την ανάγκη ο υποψήφιος να έχει την ενεργό ιδιότητα του καθηγητή, καθ' όλην τη θητεία στο σχετικό αξίωμα. Υπό την αντίθετη εκδοχή, και παρά τον διακηρυγμένο σκοπό του νόμου να αποτρέπονται ατέρμονες εκλογικές διαδικασίες, (βλ. πρακτικά συζητήσεως στη σελ. 11 επί του σχεδίου του ν.4076/2012, σελ. 16, 34), τα Α.Ε.Ι. και οι σχολές τους θα εξετίθεντο, ανεπανορθώτως, στον κίνδυνο της διοικητικής αστάθειας, με ό,τι αυτό θα συνεπήγετο στην εν γένει λειτουργία και στην αποστολή τους, από το, κατά τα πράγματα, ενδεχόμενο να υπάρξουν όργανα διοικήσεως με θητεία ενός μόνο χρόνου ή και βραχυτέρου διαστήματος ή να διεξάγονται, κάθε έτος, εκλογικές διαδικασίες, για πλήρη πάντα θητεία.

4. Επί του τετάρτου ερωτήματος.

Επί του ερωτήματος αυτού, το Τμήμα γνωμοδότησε, ομοφώνως, ως ακολούθως:

Η θητεία του πρύτανη και του κοσμήτορα προϋποθέτει, αναγκαίως, την ιδιότητα καθηγητή, εν ενεργεία, ενταγμένου σε Ίδρυμα ή σε σχολή αυτού και ασκούντος πλήρως τα προδιαγεγραμμένα, εκ της θέσεώς του, εν γένει, καθήκοντα και υποχρεώσεις (διδασκτικά, ερευνητικά, διοικητικά κλπ.) όπως ορίζονται από τις σχετικές διατάξεις του ν. 4009/2011 (όπως άρθρ. 16, 23, 24) και των οικείων οργανισμών των Α.Ε.Ι..

Εάν εκλείψει η ενεργός αυτή ιδιότητα, λήγει, αυτοδικαίως, και η θητεία του πρύτανη ή του κοσμήτορα, όπως συμβαίνει στην περίπτωση εξόδου τους από την ενεργό υπηρεσία με τη συμπλήρωση του θεσμοθετημένου ορίου ηλικίας που επενεργεί, επί της θητείας, ετερονόμως (δυνάμει του άρθρου 16 παρ. 5 του Συντάγματος) και καταλυτικώς. Η διατήρηση των αξιωμάτων αυτών και μετά την έξοδο των προσώπων που τα κατέχουν από την ενεργό υπηρεσία, προϋποθέτει ειδική και εξαιρετική ρύθμιση, που δεν υφίσταται εν προκειμένω.

5. Επί του πέμπτου ερωτήματος.

Επί του ερωτήματος αυτού, το Τμήμα γνωμοδότησε, ομοφώνως, ως ακολούθως:

Η μη δυνατότητα εκλογής του πρύτανη στο ίδιο Ίδρυμα και του κοσμήτορα στη σχολή του για δεύτερη συνεχή θητεία, διατυπώνεται ρητώς και αδιαστίκτως, ως κώλυμα εκλογιμότητας. Το κατεχόμενο αξίωμα του πρύτανη ή του κοσμήτορα, ως κώλυμα για την αμέσως επόμενη εκλογή στο ίδιο αξίωμα, προϋποθέτει ανάδειξη στο κατεχόμενο αξίωμα μέσω σχετικής εκλογικής διαδικασίας, με οποιοδήποτε νομοθετικό καθεστώς και αν αυτή έχει διεξαχθεί (του ν. 4009/2011 ή του προϊσχύσαντος) και θητεία ενεργό υπό το καθεστώς του ν. 4009/2011, έστω και κατά παράταση, δυνάμει νόμου. Κατ' εξαίρεση, δεν υφίσταται κώλυμα εκλογιμότητας στην περίπτωση ορισμού πρύτανη ή κοσμήτορα, εκτός εκλογικής διαδικασίας, με απόφαση της Συγκλήτου, κατά τα σχετικώς οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 12 του ν.4076/2012.

III. Ενόψει των προεκτεθέντων και κατά συνέπεια λόγου προς αυτά, επί των τεθέντων, εν αρχή, επί μέρους ερωτημάτων προσήκουν, αντιστοίχως, οι ακόλουθες απαντήσεις:

1. Επί του πρώτου ερωτήματος. Επί της εννοίας των ουσιαστικών προσόντων και των ορίων της, επ' αυτών, κρίσεως του Συμβουλίου, όσα αναλυτικώς παρατίθενται ανωτέρω, υπό στοιχ. II. 1.α), β), **2.** Επί του δευτέρου ερωτήματος. Η εκλογική διαδικασία συνεχίζεται, με την εκφορά, από

το Συμβούλιο, της εκτιμητικής κρίσεώς του επί των ουσιαστικών προσόντων των υποψηφίων και σε περίπτωση που αυτοί υπολείπονται, κατ' αριθμόν, του οριζομένου στο νόμο (των δύο ή τριών, κατά περίπτωση), και επί ενός μόνο υποψηφίου, κατά τα αναλυτικώς παρατιθέμενα ανωτέρω, υπό στοιχ. ΙΙ 2.α).

3. Επί του τρίτου ερωτήματος, θετική. **4.** Επί του τετάρτου ερωτήματος, αρνητική. **5.** Επί του πέμπτου ερωτήματος, αρνητική.

Το Τμήμα επισημαίνει την ανάγκη άρσεως των εγγενών ατελειών που χαρακτηρίζουν τις ως άνω διατάξεις του ν. 4009/2011 υπό την αρχική τους, ιδίως, έκδοση ως μη σταθερό, συστηματοποιημένο και ασφαλές ρυθμιστικό πεδίο μείζονος και ζωτικής σημασίας ζητημάτων για την εύρυθμη λειτουργία και την, κατά το Σύνταγμα και τον νόμο, εκπλήρωση της αποστολής των Α.Ε.Ι. και των Σχολών τους.-

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 12-3-2014

Ο Πρόεδρος του Γ' Τμήματος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΚΑΝΙΟΥΡΑΣ

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΚΑΝΙΟΥΡΑΣ

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.